

TRANSFORMACE STŘEDNÍHO ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

Ingrid Nohelová

*Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta,
Ostravská univerzita v Ostravě, Chittussiho 10, 710 00 Ostrava – Slezská Ostrava,
email: R09584@student.osu.cz*

Abstrakt

Tento příspěvek jsem zpracovala v souvislosti s mou bakalářskou prací s názvem “Transformace středního zemědělského školství v Moravskoslezském kraji”. Cílem práce je analyzovat změny v oblasti středního zemědělského školství, síť zemědělských škol, vývoj zemědělských oborů, zaměření výuky a zájem žáků o studium.

Vlastní práci uvádím vznikem zemědělského školství po vyhlášení republiky Československa v roce 1918. Zmiňuji v jakém počtu a jaké typy zemědělských škol se na našem území nacházely [1]. Jelikož mé hlavní moto práce je analýza transformace středního zemědělského školství v Moravskoslezském kraji, pro příklad jsem si vybrala 3 zemědělské školy, u nichž popisují vývoj od jejich vzniku až po současnost. Důvodem výběru těchto tří škol je ve dvou případech, že zemědělské školy zůstávají v současnosti nadále „zemědělskými“, v nabídce oborů je převaha zemědělských oborů. V jednom případě se školy transformace dotkla natolik, že změnila nabídku oborů i název školy a zemědělský obor se dochoval pouze jeden.

V další části analyzuji síť zemědělských škol v roce 1989 a v současnosti a porovnávám jejich oborovou nabídku. Pro přehlednost doplňuji práci grafy a kartogramy. Od školního roku 2001/2002 po školní rok 2009/2010 je v práci zachycen vývoj v počtu žáků skupiny oborů Zemědělství a lesnictví a také skupiny oborů Ekologie a životní prostředí, které lze přidružit k zemědělským oborům, jako příbuznou skupinu zemědělských oborů. Vývoj v počtu žáků za jednotlivé zemědělské obory porovnávám ve dvou časových obdobích, a to za školní roky 2003/2004 a 2010/2011.

V závěru práce hodnotím, jak se změnila síť škol, jaký je zájem po zemědělských oborech a jak se školy transformovaly v souvislosti s nabízenými obory. V prvním případě zůstává síť zemědělských škol na zkoumaném území stále hustá. Před rokem 1990 se nacházelo na území Moravskoslezského kraje 15 škol, z toho 8 středních odborných učilišť zemědělských (dále SOUz) a 7 středních zemědělských škol (dále SZEŠ) [2]. V průběhu 23 let docházelo ke slučování středních odborných učilišť zemědělských se středními zemědělskými školami, a to ve třech případech. Ve dvou případech SOUz získaly statut střední školy, ve dvou případech byly SOUz vyřazeny ze sítě škol. V jednom případě vzniklo SOUz v roce 1996 a v roce 2002 bylo vyřazeno ze sítě škol. V současnosti se na našem území nachází rovněž 15 škol. Uvádím i polyfunkční školy, které mají v nabídce oborů alespoň jeden zemědělský obor. Z těchto 15 škol je 7 ryze zemědělských. I když v jednom případě je škola sloučena a v názvu nese zemědělská škola, ale Střední odborná škola, budova a zemědělské obory se dochovaly. V druhém cíli mé práce porovnávám zájem o zemědělské obory. Ve skupinách oborů Zemědělství a lesnictví a Ekologie a životní prostředí studovalo 1976 žáků ve školním roce 2010/2011, zatímco v roce 2005/2006 studovalo v těchto oborech 2466 žáků a v roce 2001/2002 to bylo 2510 žáků [3]. Zatímco skupina oborů Zemědělství a lesnictví klesala, skupina oborů Ekologie a životní prostředí má v posledních letech mírný nárůst žáků. Třetím cílem je analyzovat, jak se změnila nabídka zemědělských oborů. Ze studijních oborů se dochoval obor Zahradnictví, který byl v nabídce již před rokem 1989. Obor Pěstitel – chovatel nahradil obdobný obor Agropodnikání, o který je v současnosti největší zájem. V posledních letech stoupá zájem o nové obory Ekologie a životní prostředí a Přírodovědné lyceum ze skupiny oborů Obecně odborná příprava. Tento obor lze také přidružit

k zemědělským oborům. Z učebních oborů se nabídka před rokem 1989 až po současnost téměř zcela změnila. Zatímco před rokem 1989 byl nejvíce nabízen obor Chovatel pro chov skotů, prasat a ovcí, hned na druhém místě to byl Strojník pro zemědělskou výrobu, v současnosti jsou nejvíce zastoupeny obory Opravář zemědělských strojů, ve kterém studuje nejvíce žáků z učebních oborů a druhým je obor Zahradnické práce, který sice nabízí 5 škol, ale zájem je poměrně malý. Druhé místo v počtu žáků obsadil obor Zahradník[4].

Klíčová slova: transformace školství; zemědělské obory; zemědělské školy;

Poděkování

Ráda bych poděkovala RNDr. Petrovi Žufanovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Literatura

[1] *Zemědělská škola*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2008, roč. 70, č. 6. ISSN 0044-3875.

[2] TOMÁŠ, Jiří. *Kriteria pro hodnocení výchovně vzdělávací práce škol: Závěrečná práce funkčního studia vedoucích pedagogických pracovníků*. Ostrava, 1986. Závěrečná práce. Ústřední ústav pro vzdělávání pedagogických pracovníků v Praze. Vedoucí práce Jiřina Peštová.

[3] Dlouhodobé záměry a výroční zprávy. *Moravskoslezský kraj* [online]. 2012 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html

[4] Databáze a zdroje. *Ústav pro informace ve vzdělávání* [online]. 2009 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.uiv.cz/rubrika/150>